

אורות וצללים

הוצג, שפרסמה אותו כסרט חשוב ביותר בעולם.

הפרסום בו מוזכר אותו בעלי בתי הקולנוע שלנו הוא זול, לידותי הל-גראי; הפעם הגיעה הזולת לשיא מגוחך לכנות כל סרט שהוא בתואר שהדבק ל"אדם השלישי" שהוא, אגב, סרט בעל ערך.

זמנתוררת השאלה: איזהו, בעצם, "הסרט הטוב ביותר בעולם"? חושבני שבכדי להבין את כל היצירות הגדולות שהוזרקו על הבד מיום הולדת הקולנוע יחא עלינו לנקוב בשמותם של מאה סרטים לפחות.

מתוך קריאת מאמרו של עתונאי קולנוע אנגלי, ג'ון ווינג, מסתבר שיש ראל זכחה, לפני חדשים אחדים, לבי קורו של קארל דראייר, גדול במאי דאניה ואחד מהשובי אמני הבד בעולם. כאן לא ידע איש על המצאה, ואף לא אחד מן העתונאים שעטו על אד-ווארד ג'י. רובינון הזכיר את דראייר בשורה קצרה.

הסיבה היא פשוטה: דראייר כמעט שאינו מוכר בארץ. סרטיו המעטים (רק שלושה סרטים חשובים הוציא לאור במשך עשרים וחמש שנה, אבל הם עשו רושם עצום בעולם כולו: "ז'אן ד'ארק" (בצרפת ב-1927) "הרפ" תקאות דוד גריי" (1931) ו"108 הזעם" (1943)) מעולם לא הוצגו בארץ מפני שלא זכו להצלחה קופתית בשום מקום ולא ענינו, על כן, את סוכני הסרטים שלנו.

ביקורו של דראייר בישראל היה קשור בתכניתו לטובב פה סרט על ישו הנוצרי.

ואלה הפרטים הידועים על הסרט בשעה זו: ישתתפו בו רק שחקנים יהודים, פרט לשני איטלקים שיופיעו כרומאים. הסרט יראה שהרומאים, ולא היהודים, היו אחראים למותו של ישו. ארץ-ישראל של אז מוצגת כמדינת כ"י בוש. הצדוקים מתוארים כאנשי מפלגת המחתרת הלוזחמת למען חרות הארץ. הפרושים — בורגנים אדוקים השומרים על נייטרליות, והקנאים הם משתפי-פעולה עם האויב, מפלגת המעמד העליון המשרתת את כחות הכיבוש של רומא (?).

פנים חדשות — גוף חדש

שמה ברידז' קר ובקרוב נראה אותה בסרט "החדש שני" קלרק גיבן, "מפתח הכרך".

צעירים לומדים את אמנות הקולנוע

אלפני "סניצ'יטה", וכן באנק למימון תעשיית הסרטים ומכון לסרט נסיוני לאימונים של אמנים וטכנאים צעירים. במכון הנסיוני, בהנהלתו של לאוויני צייריני נמצאים ארכיון סרטים גדול, ספרייה עניפה ומחלקות לתולדות הסרט האיטלקי ולסרטים מדעיים.

למכון, אולם קולנוע נסיוני להצגת סרטים שהוכנו על ידי התלמידים, מעבדות, חדרי הלבושה, אולם התעמלות וחדרי תרבות ושעשוע לתלמידים. המיכון מאמן במאים, עורכי סרטים, מהגבי דסי והקלטה, ציירי תפאורות, שחקנים, שחקניות וציירי תלבושות. התלמידים מתקבלים לפי בחינות כניסה שנתיים. למחלקת המשחק, זכות ההשתתפות בקורסים היא לבעלי תעודות גימנסיה, למחלקות האחרות — לבעלי תעודה אוניברסיטאית.

מספר התלמידים מוגבל לפי דרישות האולפנים השונים לסוגים מסוימים של עובדים. בשנה האחרונה רב ביותר הביקוש לשחקנים ושחקניות, כנגד זה, לא נתקבלו מהגרסי הקלטה וצלמים, כי לא היה צורך באנשים נוספים מטוג זה.

השעורים נחלקים להרצאות ולעבוד זה מעשית בכל הענפים. הבמאי הצעיר מבמה, השחקן משחק ומהנדס ההקלטה לומד שיטות חדשות ומכונות חדשות. התלמיד המסיים את בית הספר יש לו ידיעה טכנית רחבה וגם כוח שיפוט אמנותי ומקצועי.

רבים מבוגרי המכון עשו לעצמם שם בתעשיית הסרט האיטלקי ובעולם הרחב: דה סאנטיס (במאי "הרדיפה הטראגית"), לואיגי זאמפה (במאי "אח" זה ושלוש" המוצג כעת בארץ). בין השחקניות שסיימו את בית הספר יש לציין את אלידה וולאי וקלארה קאלא-מאי, מלבד מספר גדול של אמנים וטכנאים שאינם ידועים מתוך לאיטליה.

הקורסים נמשכים בדרך כלל שנתיים והם ללא תשלום. תלמידים כשרוניים מקבלים גם דמי כלכלה ופרסי כסף. בסוף כל קורס משתתפים התלמידים בסרטים המיוצרים על ידם.

המכון מוציא לאור את הירחון "ביאנקו א נרו" (שחור ולבן) שהוא אחד מעיתוני הקולנוע הרציניים החשובים ביותר באירופה.

ד"ר וורדנאח

כל מי שהיתה לו ההזדמנות לבקר באולפנים ברומא הגיע למסקנה שההתקדמות שחלה בתעשיית הסרטים הארטיטלקית בשנים האחרונות לא היתה מקריית כל עיקר.

סרט גדול יכול להוצר על ידי אמן גדול גם במדינות שבהן אין תעשיית הסרטים עניפה ומפותחת, ואנו נזכרים מיד במדינות כמו שוויצריה, הונגאריה וביחוד דאניה, שנתנה לעולם את הדוגמא הנעלה ביותר של אמן כזה, קארל דראייר.

אולם תעשייה פוריה חייבת להשען על ארגון חזק. הסרט האיטלקי הזוכה לאהדה רבה בעולם כולו, מיוצר אמנם באוירה נוחה מבחינה רוחנית, אך גם בקשיים מעשיים רבים, המוכיחים שבאיטליה אין קיים, כרגע, כל ארגון לאומי חזק. ברם, אם נבדוק היכן קב"ל הבמאים האיטלקים, בעלי השם את אימונם, גיחכה שהצלחתם אינה, למרות הכל, רק אישית שלהם; היא באה להם בעזרת המדינה שאינה אדישה לקולנוע הלאומי באיטליה. המנהלה הממשלתית לסרטים היתה אחראית ליסוד המכון לסרטים עובדתיים (בשביל מכון זה יצר רוסליני את סרטיו הראשונים), ליסוד

"יום הזעם"

תמונה טיפוסית מתוך פרט של קארל דראייר (ראה, "אורות וצללים"). הבמאי הראוי מצטיין בתצלומים המזכירים, במבנה שלהם, ובמשחק האור והצל, את הציירים של תקופת הזוחר הפלאומית.

לפני חדשים אחדים הגיע ארצה צלם-קולנוע מרוקני שעשה שנים מספר באולפנים בצרפת ובארץ מולדתו. כל רכושו של מר עמרם עמאר היה שתי מצלמות קולנוע משובחות והנסיון הטכני שרכש לעצמו משך שנים.

בבואו לכאן, נתקל, כמובן, בקיר האטום של "תעשיית הסרטים הישראלית". הממשלה לא יכלה לעזור לו אלא במעט, ובעלי הון מקומיים, יצורים סתניים, לא מהרו להושיט לו יד תומכת.

בניגוד לרבים אחרים שקדמו לו, לא התיאש מר עמאר. בעזרת ידיד בן ארצו כתב הסרטי בשם "הפוגה", שהוא כנה אותו "קומדיה", קבל את הבטחתם של שחקנים צעירים ושל הבית לט של רינה ניקובה להשתתף בסרט על בסיס של חלוקת רווחים והצלחה למצוא בעלי הון שהשקיעו סכום כסף פעוט לכמה תצלומי נסיון.

תצלומי הנסיון נראו למשקיעים והצלם-הבמאי החרוץ קיבל מאנשי הכספים שלו הוראות להמשיך בעבודה. בהצלחה.

סרטים איטלקים מן האסכולה ה"ניאוריאליסטית" זוכים בכל העולם להצלחה עצומה, עד שחם מניעים לארץ. כאן אין רבים מתפעלים מיצירה נפלאה כמו "מצחצחי הנעליים".

מדוע? האם טעמו של הקהל שלנו ירוד? אינני סבור כך; אם למסיה וורדו — סרט גדול, אך בהחלט לא סרט "לכל הקהל" — נמצאו מבקרים לרבבות אין כל ספק שגם הסרט האיטלקי של דה טיקה (שבקרוב נראה את "גנבי האפנים" שלו) היה זוכה לקהל רב יותר.

הסיבה נעוצה, כמובן, בעובדה שאת השיח האיטלקי החליפו, במהדורה המינימלית, גיעה ארצה, לשיח צרפתי. הרמה הסכנית של הסרט האיטלקי מזכירה לנו במקצת את יומן "כרמל", על כן אין להשתומם על שאין לטבול את אי ההתאמה בין התמונה והקול במהדורות הצרפתיות של הסרטים האיטלקים.

סוכני הסרטים יעשו לא רק לטובת הקהל (לה אין הם דואגים ביותר) אלא אף לטובתם הם, אם יביאו רק סרטים איטלקים דוברי איטלקית.

במדור "אורות וצללים" לפני שבועיים אפשר היה להבין כאילו אין הכותב מעריך את סרטו של קארול ריד "האיש השלישי". אולם לא את הסרט רציתי לבקר — בעת שנכתיבו הדברים ההם עוד לא ראיתי כלל — אלא את הנהלת אולם הקולנוע בו

דמ? האם בצורה זו רוצים אנו להקים ולבנות את מדינתנו? לדחות יד מושיעה, נאמנה ומוכשרת ולספוג לתורכנו בעלי פנקס-חבר. האם קול סופ-רנו, משכילינו ודורשי טובתנו, הדו לא יקלט. האם לא יוכל השנוי הרצוי ב"ממלכת דנמרק". עד מתי יהיו סגור לתונו וכשרונותינו של אדם הפקר? הפקר ומבוזבזים לריק.

הדבר הוא בחיינו ויש לשנותו. שנוי יסודי — צו השעה. כל איחור עלול להתקדם בנו, ולסכן את כל היפה שנבנה בעמל וזיעה. כל שאננות ודחיה תפגענה פגיעה חמורה במדינתנו ובמטרות מלחמתנו: הפרחת השממה וקיבוץ גלויות.